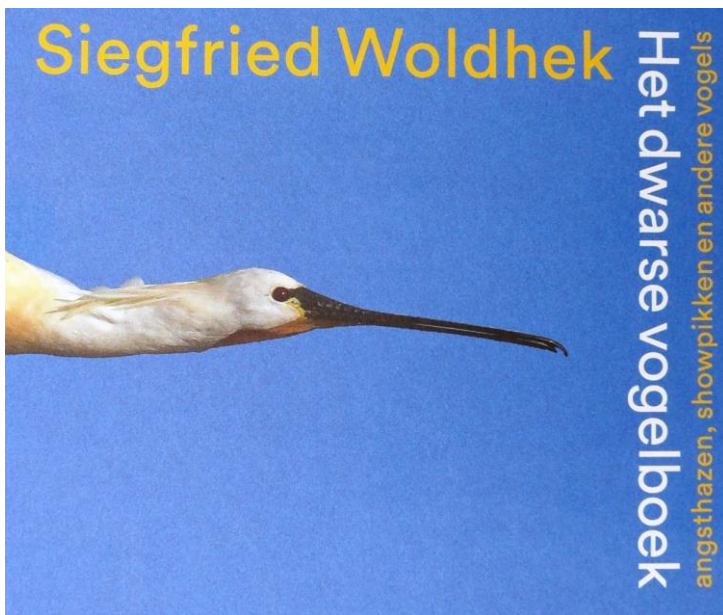

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Siegfried Woldhek 2019. **Het dwarse vogelboek.**
Uitgeverij Podium. 176 pagina's. Prijs € 30.

Bij velen is Siegfried Woldhek vooral bekend als tekenaar van portretten die elke zaterdag in de NRC verschijnen. De ouderen onder ons kennen hem van de tientallen tekeningen van zangvogels in de eerste broedvogelatlas van Sovon (1979). Weer anderen herinneren zich de jaren dat hij directeur was van Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse afdeling van het Wereld Natuur Fonds. Behalve tekenen en het penseel hanteert Woldhek ook de camera. Zelf zegt hij in het voorwoord dat deze hobby eigenlijk uit nood geboren is, omdat je niet altijd tijd en gelegenheid hebt om ter plekke een vogel te tekenen. Van wat hij in de loop der jaren gefotografeerd heeft, is in dit boek een fraaie selectie opgenomen.

De titel die Woldhek voor zijn boek koos, wijst niet alleen op het formaat waarbij de breedte de hoogte overtreft. Het gaat hem om een speelse indeling van de vogelwereld, aan zijn eigen fantasie ontsproten. Voordat Linnaeus de natuur in een systeem vastlegde, waren er ook allerlei indelingen van het vogelrijk in omloop. De alternatieve indeling van Woldhek zal echter in geen enkel ander boek zijn terug te vinden. Met zijn eigen indeling gaat Woldhek dwars door bestaande systemen heen. Het boek hanteert een indeling waarbij familieverbanden geen enkele rol spelen. Ook wordt niet gesproken over een indeling naar terreintype

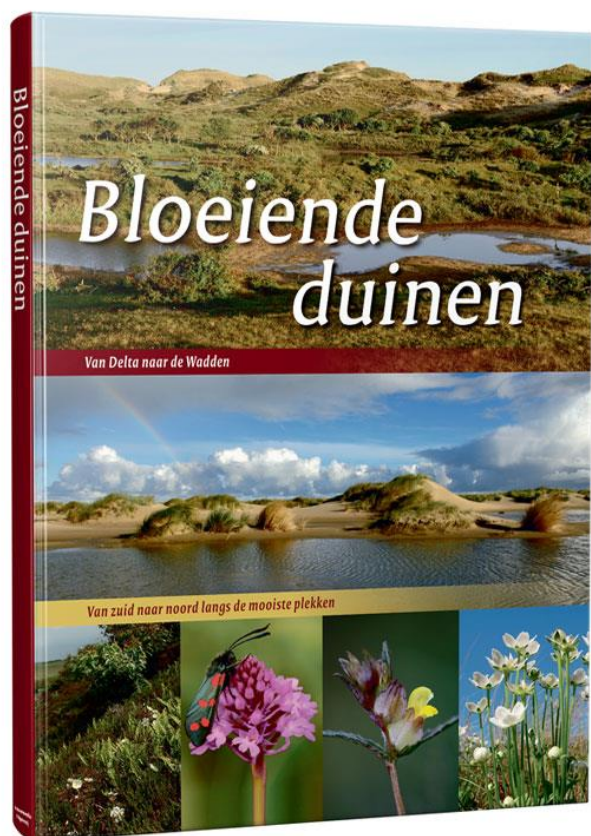
zoals bosvogels, watervogels, akkervogels en weidevogels. Bij Woldhek zien we hoofdstukjes met titels als Showpikken, Angsthazen en Grauwgoed. Bij die Angsthazen verwachtte ik een selectie zeer schuwe vogels te vinden, maar in dit boek zijn dat de vogels die altijd in groepsverband leven. Bij het hoofdstuk Misbaksels zien we soorten als de Afrikaanse Mariboe en de Roze Pelikaan. De fraaie foto's worden begeleid door korte informatieve teksten. Die teksten zijn zo beknopt, dat het mij, een trage lezer, geen moeite kostte alle tekst in dit boek binnen twee uur door te nemen. Wel is deze informatie steeds actueel, zoals bijvoorbeeld over het trekvogelonderzoek waarbij vogels met een zendertje worden uitgerust. Dit heeft onder andere aangetoond dat een Noordse Stern in één jaar wel 90.000 km aflegt.

Uit de getoonde foto's blijkt dat Siegfried Woldhek vele continenten heeft bereisd. De kop van een Reuzentoeaan maakt duidelijk dat de fotograaf tropisch Amerika heeft bezocht. De foto van de Roodkeelnachtegaal is ongetwijfeld ergens in Azië genomen en niet in Opmeer (NH) waar in 2016 wekenlang een Roodkeelnachtegaal verbleef. Toch zullen velen het als een gemis ervaren dat bij de foto's niet vermeld wordt, waar en wanneer de foto genomen is. Nu wordt volstaan met het geven van de Nederlandse en de wetenschappelijke naam.

Een minpuntje is ook het ontbreken van een register op soortnamen. Het terugvinden van een foto die indruk maakte, valt daardoor niet mee. Je moet je dan kunnen herinneren in welk hoofdstuk die foto geplaatst is, want er is wel een inhoudsopgave met vermelding van de hoofdstuktitels. Zo denk ik bij de Zwartvleugelkievit niet direct aan het hoofdstuk Migranten, omdat deze Afrikaanse soort eigenlijk geen trekvogel is. In genoemd hoofdstuk staat deze soort afgebeeld tussen echte trekvogels als Rosse Grutto, Noordse Stern en Grauwe Kiekendief.

Bovenstaande opmerkingen nemen niet weg dat dit een geslaagd boek is als het er om gaat eens op een andere manier naar vogels te kijken. Kom het boek eens lenen in de Jan Verwey Bibliotheek en bezorg jezelf een paar aangename uurtjes.

Rolf Roos (redactie) 2019. **Bloeiende duinen**.
 Uitgeverij Natuurmedia, Goedereede. 238 pagina's.
 Prijs € 39,50.

Er zijn al heel wat boeken over de Nederlandse duinen verschenen, maar dit boek overtreft ze alle. Van Cadzand tot Rottumeroog komen vrijwel alle duingebieden aan bod. Wat in eerste instantie opvalt, is de overweldigende rijkdom aan illustraties. Vele honderden foto's laten ons boeiende landschappen en fraaie planten zien. Ook historische foto's en oude kaarten dragen bij aan het kijkplezier. Minder geslaagd vind ik de kaartjes van de besproken deelgebieden. Het zijn hoogtekaartjes met nogal vette kleuren waarbij een legenda ontbreekt.

Een opvallend element in dit boek is de serie van 100 kaderteksten over duinplanten. De eerste tien hiervan, de Grote 10, zijn eerst voorin bij elkaar geplaatst; daarna krijgen ze evenals de 90 andere een uitvoerige bespreking in een mooie kadertekst. Elk van deze soortteksten is voorzien van een foto en een verspreidingskaartje voor geheel Nederland. Leuk gevonden is ook het balkje waarin de tolerantie ten opzichte van W(ater), K(alk), V(oedsel) en Z(out)

staat aangegeven. Merkwaardig is dat in de eerste kadertekst soort 100 (Bezemkruiskruid) wordt besproken. Een nadeel bij het plaatsen van veel kaderteksten is wel dat de lopende tekst hier en daar nogal versnipperd raakt.

De lopende tekst waarin de opeenvolgende deelgebieden behandeld worden, zijn zeer de moeite waard. Jammer is dat geen aandacht wordt besteed aan de duinen tussen Noordwijk aan Zee en de Langevelderslag. Bij veel teksten heeft Rolf Roos plaatselijke deskundigen ingeschakeld. Zo maakt Joop Mourik in zijn bijdrage over de AW-duinen duidelijk hoe funest de invloed van het grote aantal Damherten op de ontwikkeling van de plantengroei in de AW-duinen is.

Het is een geweldig idee geweest aan dit boek zo'n 50 wandelingen te koppelen. De locaties worden Hotspots genoemd en de schrijvers beloven dat op elke wandeling ten minste tien soorten uit de Top-100 gezien kunnen worden. In een kadertekst worden de wandelingen kort toegelicht en via de website www.duinenenmensen.nl (wachtwoord in het boek te vinden) is een kaartje met een routebeschrijving te downloaden. Voor de omgeving van Noordwijk zijn een wandeling door de Coepelduynen en een wandeling door de duinen bij De Zilk opgenomen. In de inleiding wordt verwezen naar het zogenaamde Achterboek op de website www.duinenenmensen.nl, voor aanvullende informatie bij bepaalde onderwerpen. Vijfmaal kon ik een verwijzing vinden. Op genoemde website is het Achterboek niet met een speciale knop aangegeven. Je zult hiervoor naar de knop "alle artikelen" moeten gaan, waar je na enig zoeken de bedoelde informatie (en nog veel meer) zult aantreffen.

Bij alle lof voor dit originele boek moet toch ook worden opgemerkt dat hier en daar een strakkere eindredactie niet misstaan zou hebben. Zo wordt bijvoorbeeld de naam Guytedel op drie manieren geschreven en heet de bekende Haarlemse vogelaar Jan P. Strijbos hier Jan P. Strijbosch. Verder is wat de plantennamen betreft niet steeds naar de nieuwste naamgeving gekeken. De Duitse lis heet tegenwoordig Blauwe lis en Krielparnassia heet al lang Sierlijk vetmuur. Verder zijn de blauwe bloemen in de landgoedbossen geen verwilderde hyacinten, maar gaat het daar om de soort Wilde hyacint, die vanwege de vele variëteiten tegenwoordig ook wel Boshyacint wordt genoemd. Deze kleinigheden doen echter nauwelijks afbreuk aan het kijk- en leesplezier dat eenieder zal ervaren bij het doornemen van dit fraaie boekwerk.